

LATVIJAS REPUBLIKAS EKONOMIKAS MINISTRIJA
PATĒRĒTĀJU TIESĪBU AIZSARDZĪBAS CENTRS

K.Valdemāra ielā 157, Rīgā, LV – 1013 • tālr. (+371) 67388624 • fakss (+371) 67388634 • e-pasts: ptac@ptac.gov.lv

SIA “Malek Rent”
Reģ. Nr.40103329026
G. Astras ielā 8A
Rīgā, LV-1082

LĒMUMS
patērētāju kolektīvo interešu pārkāpuma lietā
Rīgā

2013.gada 16.aprīlī

Nr. 1-pk

[1] Patērētāju tiesību aizsardzības centrs (turpmāk – PTAC) saskaņā ar tā darbības plāna vienu no prioritātēm 2012.gadā – patērētāju tiesību uzraudzība automašīnu īstermiņa nomas pakalpojumu jomā, īstenojot Patērētāju tiesību aizsardzības likuma (turpmāk – PTAL) 25.panta ceturtās daļas 1., 6. un 6.¹punktā noteiktās funkcijas, ņemot vērā „Lursoft” datu bāzē norādīto, ka SIA „Malek Rent”, Reģ. Nr.40103329026 (turpmāk – Sabiedrība), nodarbojas ar automobiļu un citu vieglo transportlīdzekļu iznomāšanu, automobiļu apkopi un remontu, veica Sabiedrības darbību atbilstības pārbaudi PTAL, Negodīgas komercprakses aizlieguma likuma (turpmāk – NKAL) un citu normatīvo aktu prasībām, kas reglamentē patērētāju tiesību aizsardzību.

Lai pārbaudītu Sabiedrības patērētājiem piedāvāto līgumprojektu, kā arī izvērtētu Sabiedrības reklāmas un komercprakses atbilstību normatīvajos aktos noteiktajām prasībām, PTAC, pamatojoties uz PTAL 25.panta ceturto un septīto daļu, NKAL 15.panta otro daļu, kā arī Ministru kabineta 2006.gada 1.augusta noteikumu Nr.632 „Patērētāju tiesību aizsardzības centra nolikums” (turpmāk – Nolikums) 4.11., 4.13., 6.3. un 6.4.apakšpunktu, 2012.gada 2.maijā Sabiedrībai nosūtīja vēstuli Nr.21-04/2886-L-32 „Par informācijas sniegšanu” (turpmāk – Vēstule Nr.1), ar kuru pieprasīja Sabiedrībai iesniegt PTAC patērētājiem piedāvātā automašīnas īstermiņa nomas līguma projektu, divu brīvi izvēlētu ar patērētājiem noslēgto automašīnu īstermiņa nomas līgumu kopijas, kā arī aktuālo patērētājiem adresēto piedāvājumu materiālus.

2012.gada 25.maijā PTAC saņēma Sabiedrības 2012.gada 18.maija vēstuli „Par informācijas sniegšanu”, kuras pielikumā Sabiedrība iesniedza PTAC 2012.gada 13.janvāra līguma par automašīnas nomu Nr.002599, ar kuru automašīna tika iznomāta juridiskajai personai, kopiju, 2011.gada 2.novembra līguma par automašīnas nomu Nr.4079 ar aizklātajiem datiem par nomnieku kopiju, līguma par automašīnas nomu Nr.002692 kopiju, automašīnas īstermiņa nomas līguma noteikumus, kā arī interneta mājas lapas www.malek.lv sadaļas „Auto noma” ekrānšāviņa izdrukā, izdarot piezīmi: „Informācija klientam – www.malek.lv”.

PTAC, izvērtējot lietā esošos materiālus, konstatē turpmāko:

[2] Sabiedrības patērētājiem piedāvātais līguma projekts par automašīnas īstermiņa nomu sastāv no divām savstarpēji saistītām sadaļām – vienu sadaļu veido automašīnas īstermiņa nomas specifikācijas veidlapa (turpmāk – Specifikācijas veidlapa), bet otru – automašīnas īstermiņa nomas noteikumi (turpmāk – Nomas noteikumi). Nomas noteikumi sastāv no trīsdesmit astoņiem

punktiem, kas noformēti devītā izmēra „Times New Roman” šriftā uz vienas A4 lapaspuses, ar nelielām atstarpēm no lapas malām. Nomas noteikumos cita starpā noteiks, ka:

1. Nomas noteikumu 3.punktā: *„Automašīna Nomniekam tiek nodota vispārēji labā stāvoklī, bez būtiskiem defektiem. Visas sūdzības par Automašīnas stāvokli jāiesniedz Iznomātājam nekavējoties pie automašīnas saņemšanas un pirms aizbraukšanas no Automašīnas saņemšanas vietas”;*
2. Nomas noteikumu 13.punktā: *„Par automašīnas dokumentu un/vai atslēgu nozaudēšanu tiek piemērota automašīnas dokumenta vai atslēgu atjaunošanas administrācijas maksa, kas var sastādīt līdz EUR 500,00 pēc Iznomātāja ieskatiem”;*
3. Nomas noteikumu 14.punktā: *„Visi sodi par administratīvo un satiksmes noteikumu pārkāpumiem, kas veikti automašīnas lietošanas laikā, jāsedz nomniekam. Papildus administrācijas maksa EUR 40,00 tiks aprēķināta par katru sodu, administratīvo un satiksmes noteikumu pārkāpumu”;*
4. Nomas noteikumu 16.punktā: *„Iznomātājs neatlīdzina Nomniekam zaudējumus, kā arī jebkādus iespējamus izdevumus, t.sk., bet ne tikai, Nomnieka un/vai trešo personu ceļa izdevumus, kravas vai bagāžas transportēšanas izdevumus, Automašīnas evakuācijas izmaksas, kuri varētu rasties sakarā ar brauciena pārtraukšanu šī līguma darbības laikā jebkāda iemesla dēļ”;*
5. Nomas noteikumu 23.punktā: *„Iznomātājs ir atbildīgs tikai par zaudējumiem un bojājumiem, kuri radušies Nomniekam vai trešajai pusei saistībā ar automašīnas izmantošanu vai lietošanu, ja šādi zaudējumi vai bojājumi ir radīti Iznomātāja rupjas neuzmanības rezultātā”. Savukārt Nomas noteikumu 22.punktā noteikts, ka „Nomnieks ir atbildīgs par katru zaudējumu, kas nodarīts Automašīnai un noticis Līguma noteikumu pārkāpuma, Nomnieka neuzmanības vai ļaunprātības dēļ”;*
6. Nomas noteikumu 27.punktā: *„Parakstot šo līgumu, Nomnieks pielīgst sev pienākumu maksāt līgumsodu 10% apmērā no kavēto maksājumu summas par katru jebkura maksājuma kavēšanu, par katru kalendāro dienu, ko paredz šis līgums”;*
7. Nomas noteikumu 30.punktā: *„Gadījumā, ja Nomnieks pārkāpj vai nepilda kādu no šī Nomas līguma noteikumiem, Iznomātājs ir tiesīgs neatgriezt Nomniekam tā iemaksāto drošības naudu”;*
8. Nomas noteikumu 32.punktā: *„Iznomātājs nav atbildīgs Nomniekam par nāvi, miesas bojājumu vai citu kaitējumu veselībai, īpašuma bojājumu, kaitējumu videi vai jebkādu citu kaitējumu, kas radies Automašīnas lietošanas rezultātā”.*

[3] Izvērtējot Sabiedrības iesniegtos materiālus un informāciju mājas lapā www.malek.lv, PTAC secināja, ka Sabiedrības patērētājiem noslēgšanai piedāvātais līgums par automašīnas īstermiņa nomu satur netaisnīgus noteikumus, kurus Sabiedrība, ievērojot PTAL 6.panta pirmo daļu, nedrīkst piedāvāt patērētājiem. Bez minētā PTAC konstatēja, ka Sabiedrības patērētājiem piedāvātajā līgumā par automašīnas īstermiņa nomu iekļautie līgumsodi varētu būt nesamērīgi. Sabiedrības mājas lapā www.malek.lv sadaļā „Auto noma” iekļautā informācija: *„Esam kļuvuši elastīgāki auto piegādē – klientiem Rīgā un Lidostā – BEZ MAKSAS! Automašīnas virsbūves salona tīrīšana iekļauta cenā!”*, PTAC ieskatā varētu norādīt uz to, ka Sabiedrība attiecīgus līgumus par automašīnu īstermiņa nomu ar patērētājiem slēdz ne tikai Sabiedrības parastajā tirdzniecības veikšanas vietā, bet arī ārpus tās vai ar sakaru līdzekļu palīdzību, kādēļ attiecīgo līgumu saturu un to noslēgšanas kārtību varētu regulēt arī speciālās tiesību normas par distances līgumiem un/vai ārpus pastāvīgās tirdzniecības vietas noslēgtajiem līgumiem.

Nemot vērā iepriekš minēto, PTAC 2012.gada 22.augustā Sabiedrībai uz juridisko adresi G.Astras ielā 8A, Rīgā, nosūtīja vēstuli Nr.21-04/5502-L-32 „Par līguma noteikumiem” (turpmāk – Vēstule Nr.2), kurā cita starpā, pamatojoties uz PTAL 25.panta ceturto un septīto daļu, Nolikuma 6.3. un 6.4.apakšpunktu, pieprasīja Sabiedrībai līdz 2012.gada 6.septembrim rakstveidā iesniegt PTAC skaidrojumus: 1) par Sabiedrības patērētājiem noslēgšanai piedāvātajos līgumos par automašīnas īstermiņa nomu noteikto līgumsodu un citu kompensāciju apmēru ekonomisko pamatojumu; 2) par konstatētajiem netaisnīgajiem līguma noteikumiem; 3)

par to, vai Sabiedrība, iznomājot automašīnas, slēdz ar patērētājiem līgumus ārpus savas pastāvīgās tirdzniecības vietas un/vai slēdz distances līgumus (turpmāk – Pieprasītā informācija). Bez minētā PTAC Vēstulē Nr.2 aicināja Sabiedrību pārskatīt patērētājiem piedāvātā līguma projekta noteikumus attiecīgajā apjomā un novērst konstatētās neatbilstības, t.sk., labprātīgi apņēmoties nepieņemot konstatētos netaisnīgos noteikumus līgumattiecībās ar patērētājiem.

Sakarā ar to, ka Sabiedrība nesniedza atbildi uz Vēstuli Nr.2, t.sk., nesniedza PTAC Pieprasīto informāciju, PTAC, pamatojoties uz PTAL 25.panta ceturto un septīto daļu, Nolikuma 6.3. un 6.4.apakšpunktu, ierakstītas vēstules veidā nosūtīja Sabiedrībai 2012.gada 20.septembra vēstuli Nr.21-04/6203-L-32 „Par līguma noteikumiem” (turpmāk – Vēstule Nr.3), kurā atkārtoti pieprasīja Sabiedrībai līdz 2012.gada 3.oktobrim iesniegt informāciju, kas nepieciešama PTAC uzdevumu īstenošanai. Vēstulē Nr.3 tika akcentēts, ka Latvijas Administratīvo pārkāpumu kodeksa (turpmāk – LAPK) 175.⁹ pantā paredzēta atbildība par personas rīcībā esošās informācijas nesniegšanu patērētāju tiesību aizsardzības uzraudzības iestādei pēc tās pieprasījuma noteiktā termiņā.

PTAC, pārbaudot VAS „Latvijas Pasts” interneta vietnē www.pasts.lv sadaļā „Meklēt sūtījumu” pieejamo informāciju, konstatēja, ka 2012.gada 24.septembrī Sabiedrība ir saņēmusi Vēstuli Nr.3. Saskaņā ar Administratīvā procesa likuma 43.panta ceturto daļu, ja dokuments nodots sakaru institūcijai (pastam) termiņa pēdējā dienā līdz pulksten 24⁰⁰, tas uzskatāms par nodotu termiņā. Ņemot vērā minēto, Sabiedrībai bija jāsniedz PTAC Pieprasītā informācija līdz 2012.gada 3.oktobra pulksten 24⁰⁰. Tā kā PTAC nav saņēmis no Sabiedrības Pieprasīto informāciju, savukārt VAS „Latvijas Pasts” interneta vietnē http://www.pasts.lv/lv/privatpersonas/pasta_sutijumi/latvija/vestules.html norādīts, ka vēstules pārsūtīšanas maksimālais laiks iekšzemē ir trīs darba dienas, PTAC secināja, ka Sabiedrība noteiktajā termiņā, proti, līdz 2012.gada 3.oktobrim, Pieprasīto informāciju nav iesniegusi.

Ņemot vērā iepriekš minēto, PTAC 2012.gada 15.oktobrī pieņēma lēmumu par lietvedības uzsākšanu administratīvā pārkāpuma lietā. 2012.gada 1.novembrī PTAC, nosūtot ierakstītu vēstuli Nr.21-04/7490-L-32 „Par uzaicinājumu uz administratīvā pārkāpuma lietas izskatīšanu” (turpmāk – Vēstule Nr.4) uz Sabiedrības juridisko adresi, uzaicināja Sabiedrību 2012.gada 21.novembrī ierasties uz administratīvā pārkāpuma protokola sastādīšanu. Pārbaudot VAS „Latvijas Pasts” interneta vietnē www.pasts.lv sadaļā „Meklēt sūtījumu” pieejamo informāciju, PTAC konstatēja, ka Sabiedrība Vēstuli Nr.4 saņēmusi 2012.gada 7.novembrī.

Tā kā 2012.gada 21.novembrī Sabiedrības atbildīgā amatpersona vai pilnvarotā persona uz administratīvā pārkāpuma protokola sastādīšanu neieradās, Sabiedrība nepaziņoja PTAC neierašanās iemeslus, kā arī nelūdza atlikt administratīvā pārkāpuma protokola sastādīšanu, tad minētajā datumā tika sastādīts administratīvā pārkāpuma protokols RA Nr.204495 bez Sabiedrības klātbūtnes. Protokols nosūtīts uz Sabiedrības juridisko adresi ar PTAC 2012.gada 22.novembra ierakstīto vēstuli Nr.21-04/8054-L-32 „Par nosūtīšanu” (turpmāk – Vēstule Nr.5). 2013.gada 2.janvārī Vēstule Nr.5 saņemta atpakaļ PTAC ar paziņojumu, ka „SIA „Malek Rent” G. Astras 8a vairs neatrodas”.

2012.gada 20.decembrī PTAC pieņēma Lēmumu Nr.EO3-RIG-338 (turpmāk – Lēmums), ar kuru Sabiedrībai saskaņā ar LAPK 175.⁹ pantu un citām tiesību normām piemērots naudas sods Ls 300 apmērā par tās rīcībā esošās informācijas nesniegšanu patērētāju tiesību aizsardzības iestādei pēc tās pieprasījuma noteiktajā termiņā. Lēmums nosūtīts Sabiedrībai uz juridisko adresi ierakstītā veidā ar PTAC 2012.gada 21.decembra vēstuli Nr.21-04/8866-L-32 „Par nosūtīšanu” (turpmāk – Vēstule Nr.6). 2013.gada 7.janvārī Vēstule Nr.6 saņemta atpakaļ PTAC ar paziņojumu, ka „SIA „Malek Rent” G.Astras 8a vairs neatrodas”.

Sakarā ar to, ka Sabiedrība Lēmumu nav apstrīdējusi, kā arī noteiktajā kārtībā nav samaksājusi ar Lēmumu noteikto administratīvo naudas sodu, PTAC 2013.gada 18.janvārī uz Sabiedrības juridisko adresi nosūtīja vēstuli Nr.21-04/486-L-32 „Par lēmuma nodošanu piespiedu izpildei” (turpmāk – Vēstule Nr.7). 2013.gada 22.janvārī Vēstule Nr.7 saņemta atpakaļ PTAC ar paziņojumu, ka „SIA „Malek Rent” G. Astras 8a vairs neatrodas”.

PTAC, izvērtējot lietas materiālus, secina turpmāko:

[4] PTAL 3.panta 2.punktā noteikts, ka patērētāja tiesības ir pārkāptas, ja nav ievērots līgumslēdzēju pušu vienlīdzības princips un līguma noteikumi ir netaisnīgi. Atbilstoši PTAL 6.panta pirmajai daļai ražotājs, pārdevējs vai pakalpojuma sniedzējs nedrīkst piedāvāt tādas līguma noteikumus, kas ir pretrunā ar līgumslēdzēju pušu vienlīdzības principu, PTAL un citiem normatīvajiem aktiem. Saskaņā ar PTAL 6.panta trešo daļu līguma noteikums, kuru līgumslēdzējas puses savstarpēji nav apspriedušas, ir netaisnīgs, ja tas pretēji labticīguma prasībām rada būtisku neatbilstību līgumā noteiktajās līgumslēdzēju pušu tiesībās un pienākumos par sliktu patērētājam. Atbilstoši PTAL 6.panta piektajai daļai līguma noteikums vienmēr ir uzskatāms par savstarpēji neapspriedušu, ja līgums sastādīts iepriekš un patērētājam līdz ar to nav bijis iespējams ietekmēt attiecīgā līguma noteikumus. Ņemot vērā to, ka Sabiedrība nesadarbojās ar PTAC lietas Nr.L-32 izskatīšanas gaitā, t.sk., neiesniedza Pieprasīto informāciju, kā rezultātā PTAC rīcībā nav informācijas un pierādījumu par pretējo, šī dokumenta ietvaros tiek pieņemts, ka Nomas noteikumi netiek savstarpēji apspriesti starp līgumslēdzēju pusēm.

[4.1] Nomas noteikumu 3.punktā noteikts, ka „*Automašīna Nomniekam tiek nodota vispārēji labā stāvoklī, bez būtiskiem defektiem. Visas sūdzības par Automašīnas stāvokli jāiesniedz Iznomātājam nekavējoties pie automašīnas saņemšanas un pirms aizbraukšanas no Automašīnas saņemšanas vietas*”. PTAC norāda, ka patērētājs nav vērtējams kā lietpratējs ar automašīnas tehnisko stāvokli saistītajās lietās. Saskaņā ar PTAL 1.panta 3.punktu patērētājs ir fiziska persona, kas izsaka vēlēšanos iegādāties, iegādājas vai varētu iegādāties vai izmantot precī vai pakalpojumu nolūkam, kurš nav saistīts ar tās saimniecisko vai profesionālo darbību. Vidusmēra patērētājs ir patērētājs, kurš ir pietiekoši zinošs un labi informēts, kā arī pietiekoši vērtīgs un piesardzīgs (skat. Direktīvas Nr.2005/29/EK preambulas 18.punktu; Eiropas Kopienų tiesas lietas Nr.C-112/99, 52.paragrāfu; C-44/01, 55.paragrāfu; C-356/04, 78.paragrāfu; C-381/05, 23.paragrāfu).

Nomas noteikumu 3.punktā ietvertais pienākums patērētājam veikt automašīnas pārbaudi nevar tikt tulkots kā pienākums veikt tādu automašīnas pārbaudi, kas no patērētāja prasītu specializētas tehniskās zināšanas vai prasmes. PTAC ieskatā jāņem vērā vidusmēra patērētāja reālās iespējas pārbaudīt konkrētās automašīnas tehnisko stāvokli, attiecīgajos gadījumos konstatējot defektu esamību, un līdz ar to iesniegt Sabiedrībai visas sūdzības par automašīnas stāvokli pirms tās pieņemšanas. Tā var būt automašīnas vizuālā pārbaude pirms automašīnas pieņemšanas lietošanā ar nolūku konstatēt acīmredzamus defektus, jo patērētājam nav speciālo tehnisko zināšanu, iekārtu un rīcības brīvības automašīnas pārbaudes veikšanai tādā apjomā, kādā ir nepieciešams pārbaudīt automašīnu, lai pirms tās pieņemšanas varētu objektīvi konstatēt un iesniegt Sabiedrībai visas ar automašīnas tehnisko stāvokli saistītās sūdzības.

PTAC ieskatā Nomas noteikumu 3.punkta regulējums pašreizējā redakcijā var tikt piemērots vienīgi par tādiem automašīnas bojājumiem, kuru esamību patērētājs ir spējīgs konstatēt pie automašīnas pieņemšanas – piemēram, virsbūves (izņemot apakšu) vai salona bojājumiem. Savukārt minēto regulējumu nedrīkstētu attiecināt, piemēram, uz dzinēja vai ritošās daļas vai elektronikas bojājumiem. Līdz ar minēto Nomas noteikumu 3.punkts PTAC ieskatā rada patērētājam tādu līgumisku pienākumu – iesniegt Sabiedrībai visas sūdzības par automašīnas stāvokli pirms tās saņemšanas, kādu patērētājs, ņemot vērā tā zināšanas un prasmes, objektīvo apstākļu dēļ nevar izpildīt. Nomas noteikumu 3.punkts formulēts tādā veidā, ka tas var tikt tulkots un/ vai radīt vidusmēra patērētājam iespaidu par to, ka tas nevarēs izteikt savas sūdzības un pretenzijas par iznomātās automašīnas stāvokli pēc automašīnas pieņemšanas.

Ņemot vērā minēto, PTAC, pamatojoties uz PTAL 5.panta otrās daļas 5.punktu un 6.panta trešās daļas 1.punktu, vērtē Nomas noteikumu 3.punktu daļā: „*Visas sūdzības par Automašīnas stāvokli jāiesniedz Iznomātājam nekavējoties pie automašīnas saņemšanas un pirms aizbraukšanas no Automašīnas saņemšanas vietas*”, kā netaisnīgu, jo tas patērētāju nostāda neizdevīgā stāvoklī un ir pretrunā ar labticīguma prasībām, kas rada būtisku neatbilstību līgumā noteiktajās līgumslēdzēju pušu tiesībās un pienākumos par sliktu patērētājam.

[4.2] Nomas noteikumu 13.punkta pirmajā teikumā noteikts, ka „*Par automašīnas dokumentu un/vai atslēgu nozaudēšanu tiek piemērota automašīnas dokumenta vai atslēgu atjaunošanas administrācijas maksa, kas var sastādīt līdz EUR 500,00 pēc Iznomātāja ieskatiem*”. Ņemot vērā to, ka Sabiedrība nesniedza PTAC Pieprasīto informāciju, t.sk., nesniedza ziņas, kas paskaidrotu „*administrācijas maksas*” aprēķināšanas metodiku, PTAC Nomas noteikumu 13.punkta pirmajā teikumā noteikto „*administrācijas maksu*” vērtē kā kompensāciju par zaudējumiem, kas rodas Sabiedrībai gadījumā, ja patērētājs nozaudē viņam iznomātās automašīnas dokumentus un/ vai atslēgas.

Saskaņā ar Civillikuma 1770. – 1792.pantā iekļauto regulējumu zaudējumu atlīdzības pienākums iestājas vienīgi tad, ja vienlaicīgi pastāv tiesību aizskārēja neattaisnojama darbība, kas attiecīgos gadījumos ietver arī novērtējumu no vainojamības viedokļa, zaudējumu esamība, cēloniskais sakars starp zaudējumiem un neatļauto darbību. Likums neparedz kreditoram tiesības noteikt atlīdzināmā zaudējuma apmēru, vadoties vienīgi pēc saviem ieskatiem.

Ņemot vērā minēto, PTAC, saskaņā ar PTAL 6.panta trešās daļas 4.punktu vērtē Nomas noteikumu 13.punkta pirmajā teikumā minēto noteikumu daļā: „*Par automašīnas dokumentu un/vai atslēgu nozaudēšanu tiek piemērota automašīnas dokumenta vai atslēgu atjaunošanas administrācijas maksa, kas var sastādīt līdz EUR 500,00 pēc Iznomātāja ieskatiem*”, kā netaisnīgu, jo, izmantojot šādu administrācijas maksas noteikšanas kārtību, patērētājam, kurš neizpilda vai nepienācīgi izpilda līgumsaistības, var tikt uzlikta neproporcionāli liela kompensācija par līgumsaistību nepienācīgu izpildi, salīdzinājumā ar līgumsaistību nepienācīgas izpildīšanas rezultātā radīto zaudējumu.

[4.3] Nomas noteikumu 14.punktā noteikts, ka „*Visi sodi par administratīvo un satiksmes noteikumu pārkāpumiem, kas veikti automašīnas lietošanas laikā, jāsedz nomniekam. Papildus administrācijas maksa EUR 40,00 tiks aprēķināta par katru sodu, administratīvo un satiksmes noteikumu pārkāpumu*”. Ņemot vērā to, ka Sabiedrība nesniedza PTAC Pieprasīto informāciju, t.sk., nesniedza ziņas, kas paskaidrotu „*administrācijas maksas*” aprēķināšanas metodiku, PTAC saskaņā ar PTAL 6.panta trešās daļas 4.punktu vērtē Nomas noteikumu 14.punkta otrajā un trešajā teikumā minēto noteikumu daļā: „*Papildus administrācijas maksa EUR 40,00 tiks aprēķināta par katru sodu, administratīvo un satiksmes noteikumu pārkāpumu*”, kā netaisnīgu, jo tas uzliek patērētājam, kurš neizpilda vai nepienācīgi izpilda līgumsaistības, neproporcionāli lielu līgumsodu vai citu kompensāciju par līgumsaistību neizpildi vai nepienācīgu izpildi salīdzinājumā ar līgumsaistību neizpildīšanas vai nepienācīgas izpildīšanas radīto zaudējumu vai ņemot vērā citus apstākļus.

[4.4] Nomas noteikumu 16.punktā noteikts, ka „*Iznomātājs neatlīdzina Nomniekam zaudējumus, kā arī jebkādas iespējamās izdevumus, t.sk., bet ne tikai, Nomnieka un/vai trešo personu ceļa izdevumus, kravas vai bagāžas transportēšanas izdevumus, Automašīnas evakuācijas izmaksas, kuri varētu rasties sakarā ar brauciena pārtraukšanu šī līguma darbības laikā jebkāda iemesla dēļ*”. Atbilstoši Civillikuma 2135.pantam, ja lieta izrādās tādi trūkumi, kuri uzmanīgam iznomātājam vai izīrētājam nevarētu palikt apslēpti, tad viņam pilnīgi jāatlīdzina zaudējumi, kas no tam radušies nomniekam vai īrniekam.

Civillikuma 2134.pantā noteikts, ka izīrētājam vai iznomātājam jānodod lieta īrniekam vai nomniekam ar visiem tās piederumiem un tādā stāvoklī, ka pēdējais var no tās iegūt visu to labumu, kādu viņam ir bijusi tiesība no tās sagaidīt. „*Attiecībā uz lietas stāvokli (kvalitāti) jāvadās no parasti izvirzāmajām prasībām, ja vien no situācijas neizriet kas cits. Pēc analogijas te piemērojama 1593.panta formula: izīrētājam jāgādā, lai lietai nav nekādu apslēptu trūkumu un tai ir visas tās labās īpašības, kādas apgalvotas vai pieņemamas*” (skat. K.Torgāns, A.Grūtups, K.Balodis, G.Višņakova, S.Petrovičs, E.Kalniņš, A.Bitāns. Latvijas Republikas Civillikuma komentāri. Saistību tiesības (1401.-2400.p.). Otrais izdevums, Mans īpašums, Rīga, 2000, 481.lpp.). Kā minēts šī lēmuma [4.1] sadaļā patērētāja iespējas konstatēt automašīnas trūkumus tās pieņemšanas brīdī aprobežojas ar automašīnas vizuālo defektu konstatēšanu. Savukārt Sabiedrības iespējas konstatēt automašīnas defektus pirms tās nodošanas nomā, ņemot

vērā to, ka Sabiedrība ir komersants, kuras komercdarbības veidi saskaņā ar „Lursoft” informācijas sistēmas datiem ir ne tikai automobiļu iznomāšana, bet arī automobiļu apkope un remonts, ir krietni augstākas. Līdz ar minēto Sabiedrība ir spējīga konstatēt un tai, rīkojoties kā krietnam un rūpīgam saimniekam, ir jākonstatē, piemēram, automašīnas motora defektus, ritošās daļas defektus vai elektronikas defektus pirms attiecīgas automašīnas nodošanas nomā. Uzmanība vēršama PTAL 13.panta pirmajā daļā nostiprinātajam ražotāja, pārdevēja un pakalpojuma sniedzēja pienākumam nodrošināt preces vai pakalpojuma atbilstību līguma noteikumiem. Precei un pakalpojumam jāatbilst ražotāja, pārdevēja vai pakalpojuma sniedzēja sniegtajiem paziņojumiem par šo precī vai pakalpojumu. Turpat otrajā daļā ir noteikts, ka ražotājs, pārdevējs un pakalpojuma sniedzējs ir atbildīgs par jebkuru neatbilstību līguma noteikumiem, kas eksistē preces iegādes vai pakalpojuma sniegšanas dienā.

PTAC ieskatā minētais līgumiskais regulējums samazina ar likumu noteikto pušu atbildību. Nomas noteikumu 16.punkts vērtējams kā tāds, kas pretēji labticīguma prasībām rada būtisku neatbilstību līgumā noteiktajās līgumslēdzēju pušu tiesībās un pienākumos par sliktu patērētājam, jo neatkarīgi no pušu vainas pakāpes/ uzmanības trūkuma uz patērētāju pārnēs pienākumu segt visus ar brauciena neplānoto pārtraukšanu saistītos izdevumus, t.sk., gadījumos, kad brauciens pārtraukts automašīnas tehniskā defekta dēļ, kas pastāvējis līdz automašīnas nodošanai nomā, un kuru patērētājs, ņemot vērā savas zināšanas un prasmes, nevarēja konstatēt, bet Sabiedrība attiecīgi varēja un tai vajadzēja konstatēt. Līdz ar minēto PTAC saskaņā ar PTAL 5.panta otrās daļas 1.punktu un 6.panta trešās daļas 1.punktu vērtē Nomas noteikumu 16.punktā iekļauto noteikumu: *”Iznomātājs neatlīdzina Nomniekam zaudējumus, kā arī jebkādu iespējamus izdevumus, t.sk., bet ne tikai, Nomnieka un/vai trešo personu ceļa izdevumus, kravas vai bagāžas transportēšanas izdevumus, Automašīnas evakuācijas izmaksas, kuri varētu rasties sakarā ar brauciena pārtraukšanu šī līguma darbības laikā jebkāda iemesla dēļ”*, kā netaisnīgu.

[4.5] Nomas noteikumu 23.punktā noteikts, ka *„Iznomātājs ir atbildīgs tikai par zaudējumiem un bojājumiem, kuri radušies Nomniekam vai trešajai pusei saistībā ar automašīnas izmantošanu vai lietošanu, ja šādi zaudējumi vai bojājumi ir radīti Iznomātāja rupjas neuzmanības rezultātā”*. Saskaņā ar Civillikuma 2128.pantu abām pusēm jāpiegriež no līguma izrietošām saistībām visa tā rūpība, kādu pēc taisnības var no viņiem prasīt, it sevišķi lietas glabāšanas ziņā. Tādēļ viņas atbild viena otrai par katru zaudējumu, kas noticis viņu ļaunprātības vai neuzmanības dēļ, un tikai nejauši zaudējumi nevienam nav jāatlīdzina.

Zaudējumu atlīdzināšanas priekšnoteikums ir arī vainojamības izvērtēšana. Atbilstoši Civillikuma 1644.pantam, kas otram nodara kaitējumu bez ļauna nolūka, ja viņš par šo kaitējumu ir vainojams, pielaiž neuzmanību. Neuzmanība ir rupja un viegla. Civillikuma 1645.panta pirmajā daļā noteikts, ka neuzmanība ir rupja, ja kāds rīkojas augstākā mērā vieglprātīgi un nevērīgi, vai mazāk rūpējas par viņam uzticētām svešām lietām un darīšanām nekā par savām pašā, vai arī uzsāk tādu darbību, kuras kaitīgums un bīstamība nevarēja un nedrīkstēja palikt viņam nezināmi. Saskaņā ar Civillikuma 1646.pantu par vieglu neuzmanību atzīstams tās rūpības un čaklības trūkums, kāda vispār jāievēro krietnam un rūpīgam saimniekam.

Vērtējot minēto kopsakarā ar Nomas noteikumu 22.punktu, ka *„Nomnieks ir atbildīgs par katru zaudējumu, kas nodarīts Automašīnai un noticis Līguma noteikumu pārkāpuma, Nomnieka neuzmanības vai ļaunprātības dēļ”*, proti, patērētājs ir atbildīgs par zaudējumiem Sabiedrības priekšā ne tikai rupjas neuzmanības gadījumā, bet arī, pielaižot vieglu neuzmanību, PTAC no lietas materiāliem neredz objektīvu pamatojumu tam, kādēļ Sabiedrības atbildība attiecībā uz vainu pie zaudējumu atlīdzības ir aprobežota vienīgi ar rupju neuzmanību, vienlaicīgi samazinot Civillikuma 2128.pantā noteikto iznomātāja atbildību, bet patērētāja atbildība sliecas līdz vieglās neuzmanības pakāpei. Līdz ar minēto PTAC saskaņā ar PTAL 5.panta otrās daļas 1. un 5.punktu, un 6.panta trešās daļas 1.punktu Nomas noteikumu 23.punktu vērtē kā netaisnīgu, jo ar to tiek izslēgta Sabiedrības atbildība par zaudējumiem un bojājumiem, kuri radušies nomniekam vai trešajai personai, Sabiedrības vieglās neuzmanības rezultātā.

[4.6] Nomas noteikumu 27.punktā noteikts, ka „*Parakstot šo līgumu, Nomnieks pielīgst sev pienākumu maksāt līgumsodu 10% apmērā no kavēto maksājumu summas par katru jebkura maksājuma kavēšanu, par katru kalendāro dienu, ko paredz šis līgums*”. Sakarā ar to, ka Sabiedrība neiesniedza PTAC Pieprasīto informāciju, t.sk., nesniedza ziņas, kas pamatotu līgumsoda apmēra saistību ar zaudējumiem, PTAC secina, ka līgumsoda apmērs nav pamatots ar Sabiedrības zaudējumiem. Ņemot vērā: 1) līgumsoda bargumu – līgumsods 10% apmērā no kavēto maksājumu summas par katru nokavējuma dienu, kad desmit nokavējuma dienu laikā parāds tiek dubultots, nav samērīgs līgumattiecībās ar patērētāju; 2) nav paredzēts līgumsoda aprēķināšanas ierobežojums – piemērojot minēto līguma noteikumu, piemēram, trīs nokavējuma mēnešu laikā faktiskais parāds pieaug deviņas reizes; 3) nav paredzēta patērētāja brīdināšanas kārtība pirms līgumsoda piemērošanas; 4) līgumsoda apmērs nav pamatots ar Sabiedrības zaudējumiem, PTAC saskaņā ar PTAL 6.panta trešās daļas 4.punktu vērtē Nomas noteikumu 27.punktā ietvertu noteikumu par līgumsodu 10% apmērā no kavēto maksājumu summas par katru jebkura maksājuma kavēšanu, par katru kalendāro dienu, kā netaisnīgu, jo tas uzliek patērētājam, kurš neizpilda vai nepienācīgi izpilda līgumsaistības, neproporcionāli lielu līgumsodu par līgumsaistību neizpildi vai nepienācīgu izpildi salīdzinājumā ar līgumsaistību neizpildīšanas vai nepienācīgas izpildīšanas radīto zaudējumu vai ņemot vērā citus apstākļus.

[4.7] Nomas noteikumu 30.punktā noteikts, ka „*Gadījumā, ja Nomnieks pārkāpj vai nepilda kādu no šī Nomas līguma noteikumiem, Iznomātājs ir tiesīgs neatgriezt Nomniekam tā iemaksāto drošības naudu*”. Ņemot vērā, ka Sabiedrība nesniedza PTAC Pieprasīto informāciju, ieturamās summas apmērs nav saistīts ar līguma noteikumu pārkāpuma rezultātā Sabiedrībai radītajiem zaudējumiem, PTAC saskaņā ar PTAL 5.panta otrās daļas 5.punktu 6.panta trešās daļas 1. un 4.punktu vērtē Nomas noteikumu 30.punktu kā netaisnīgu, jo tas patērētāju nostāda neizdevīgā stāvoklī un ir pretrunā ar labticīguma prasībām, minētā noteikuma piemērošanas rezultātā patērētājam, kurš neizpilda vai nepienācīgi izpilda līgumsaistības, var tikt uzlikta neproporcionāli liela kompensācija par līgumsaistību neizpildi vai nepienācīgu izpildi salīdzinājumā ar līgumsaistību neizpildīšanas vai nepienācīgas izpildīšanas radīto zaudējumu vai ņemot vērā citus apstākļus.

[4.8] Nomas noteikumu 32.punkta otrajā teikumā noteikts, ka „*Iznomātājs nav atbildīgs Nomniekam par nāvi, miesas bojājumu vai citu kaitējumu veselībai, īpašuma bojājumu, kaitējumu videi vai jebkādu citu kaitējumu, kas radies Automašīnas lietošanas rezultātā*”. Minētais līguma noteikums PTAC ieskatā ir vērtējams kā netaisnīgs saskaņā ar PTAL 5.panta otrās daļas 1.punktu un 6.panta trešās daļas 1.punktu attiecībā uz kaitējumu mantai ar pamatojumu, kas minēts šī lēmuma [4.1] un [4.4] sadaļā, un attiecīgi saskaņā ar PTAL 6.panta trešās daļas 2.punktu attiecībā uz kaitējumu veselībai vai nāvi, jo tas atbrīvo pakalpojuma sniedzēju no atbildības gadījumos, kad patērētājs guvis kaitējumu veselībai, vai patērētāja nāves gadījumā, kuram par cēloni varētu būt pakalpojuma sniedzēja darbība vai bezdarbība.

[5] Bez minētā PTAC vērš Sabiedrības uzmanību uz Latvijas Republikas Veselības ministrija citas lietas ietvaros savā 2008.gada 18.jūnija vēstulē Nr.S-01-18.14\2746 PTAC norādīto: „*lai patērētāji varētu izlasīt un saprast paziņojumos sniegto informāciju, nepiepulējot un nebojājot redzi, drukātajos paziņojumos burtu augstums (t.i. burtu vai ciparu vertikālās līnijas garums, mm) nedrīkstētu būt mazāks par 1,5-1,75, savukārt attālums starp burtu rindām un attālums starp atsevišķiem vārdiem nedrīkstētu būt mazāks par 2 mm*”.

PTAC ierosina Sabiedrībai noformēt Nomas noteikumus tādā veidā, lai vidusmēra patērētājs tos varētu izlasīt. Pretējā gadījumā atzīstams, ka Sabiedrība neievēro līguma caurspīdīguma principu un Nomas noteikumi, ja tie nav salasāmi un līdz ar to patērētājam nav skaidri, saskaņā ar PTAL 6.panta otrās prim daļu, tiek tulkoti par labu patērētājam.

[6] Saskaņā ar PTAL 6.panta astotās daļas noteikumiem ražotāja, pārdevēja vai pakalpojuma sniedzēja un patērētāja noslēgtajā līgumā ietvertie netaisnīgie noteikumi nav spēkā no līguma noslēgšanas brīža, bet līgums paliek spēkā, ja tas var pastāvēt arī turpmāk, kad izslēgti

netaisnīgie noteikumi. Atbilstoši PTAL 25.panta astotās daļas 2.punktam, ja konstatēts patērētāju tiesību pārkāpums, kas skar patērētāju grupas intereses (patērētāju kolektīvās intereses), un tas var radīt zaudējumus vai kaitējumu patērētājiem, arī atsevišķam patērētājam, PTAC, izvērtējis pārkāpuma raksturu un būtību, kā arī citus aspektus, ir tiesīgs pieņemt lēmumu, ar kuru uzdod ražotājam, pārdevējam vai pakalpojuma sniedzējam izbeigt pārkāpumu un veikt noteiktas darbības tā ietekmes novēršanai, nosakot termiņu šo darbību izpildei.

[7] Ņemot vērā iepriekš minēto, īpaši to, ka Sabiedrība nesadarbojās ar PTAC lietas Nr.L-32 izskatīšanas gaitā, t.sk., neiesniedza Pieprasīto informāciju, PTAC saskaņā ar Administratīvā procesa likuma 55.panta 2.punktu, 76.panta otro daļu, 161.panta pirmo daļu, Valsts pārvaldes iekārtas likuma 10.panta pirmo daļu, PTAL 1.panta 3.punktu un 4.punktu, 3.panta 2.punktu, 5.pantu, 6.pantu, 25.panta trešo daļu, ceturtās daļas 6.punktu, astotās daļas 2.punktu, **uzdod Sabiedrībai:**

1. **pārtraukt pildīt ar patērētājiem noslēgtajos līgumos tāda satura līguma noteikumus, kurus patērētājs un Sabiedrība nav savstarpēji apsprieduši, kā:**
  - 1.1. Nomas noteikumu 3.punktu šī lēmuma [4.1] sadaļā minētajā daļā;
  - 1.2. Nomas noteikumu 13.punktu šī lēmuma [4.2] sadaļā minētajā daļā;
  - 1.3. Nomas noteikumu 14.punktu šī lēmuma [4.3] sadaļā minētajā daļā;
  - 1.4. Nomas noteikumu 16.punktu šī lēmuma [4.4] sadaļā minētajā daļā;
  - 1.5. Nomas noteikumu 23.punktu;
  - 1.6. Nomas noteikumu 27.punktu;
  - 1.7. Nomas noteikumu 30.punktu;
  - 1.8. Nomas noteikumu 32.punktu šī lēmuma [4.8] sadaļā minētajā daļā.
2. **mēneša laikā no lēmuma spēkā stāšanās dienas grozīt patērētājiem piedāvātajos līgumu projektos līguma noteikumus kā:** Nomas noteikumu 3., 13., 14., 16., 23., 27., 30., 32.punktu;
3. **sniegt informāciju PTAC par šī lēmuma [7] sadaļas (lemjotās daļas) 1. un 2.punktā noteikto tiesisko pienākumu izpildi mēneša laikā no administratīvā akta paziņošanas brīža adresātam, atbilstoši PTAL 25.panta desmitās daļas noteikumiem (tai skaitā, iesniedzot pārstrādātu līguma projektu).**

Saskaņā ar Administratīvā procesa likuma 70.panta pirmo daļu, 76.panta pirmo daļu, 79.panta pirmo daļu un PTAL 25.panta desmito prim daļu šī administratīvā akta adresāts to var pārsūdzēt Administratīvajā rajona tiesā viena mēneša laikā kopš tā paziņošanas adresātam, iesniedzot pieteikumu Administratīvajā rajona tiesā.

Direktora vietā –
direktora vietniece

(personiskais paraksts)

K. Riekstiņa

(..)

IZRAKSTS PAREIZS